

ปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กับการปกครองส่วนท้องถิ่น

Legal Problems in the Performance of Duties of Local Government Organizations
and Provincial Administration

บุญชนะ ยี่สารพัฒน์

Boonchana Yeesarapat

อาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Lecturer from the Faculty of Law Rajabhat Mahasarakham University

*Corresponding Author Email: boon2021@gmail.com

Received: 31 July 2025

Revised: 17 August 2025

Accepted: 20 August 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น 2. เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น 3. เพื่อศึกษากฎหมายและเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น และ 4. เพื่อวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสาร มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวคิด ทฤษฎีและหลักการสำคัญในการบริหารท้องถิ่นและท้องถิ่น พบว่า แนวคิด ทฤษฎีและหลักการสำคัญในปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ หลักการกระจายอำนาจ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดหรือกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น หลักการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การบริการที่โปร่งใสและการกำกับดูแลที่เข้มแข็ง ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและทั่วถึงในระยะยาว 2) ปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีปัญหาการทับซ้อนของอำนาจหน้าที่ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งชัดเจนในภารกิจหลายด้าน เช่น การศึกษา สาธารณสุขหรือการป้องกันภัยพิบัติ ที่ไม่มีการระบุรับผิดชอบหลักอย่างชัดเจน ทำให้เกิดความล่าช้าและไม่สามารถตอบสนองประชาชนได้ทันเวลา โดยเฉพาะในสถานการณ์ฉุกเฉิน 3) เมื่อเปรียบเทียบอำนาจทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว พบว่า ยังมีความไม่ชัดเจนในอำนาจหน้าที่ การควบคุมจากส่วนกลาง การถ่ายโอนภารกิจที่ไม่สมดุลกับทรัพยากรที่มี และการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ยังแทรกแซงการบริหาร และ 4) โครงสร้างการแก้ไขปัญหาทางกฎหมาย

ในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความไม่ชัดเจนของอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น การถ่ายโอนภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านการทับซ้อนของขอบเขตและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

คำสำคัญ: ปัญหาทางกฎหมาย, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research consists purposes were 1. to study concepts, theories, and principles related to legal issues in the performance of duties of local government organizations and Provincial Administration 2. to study legal issues in the performance of duties of local government organizations and provincial administrations 3. to study and compare laws related to the scope and authority of local government organizations and provincial administrations and 4. to analyze and determine guidelines for solving legal issues in the performance of duties of local government organizations and Provincial Administrations. is a qualitative research study conducted through a review of relevant documents, with the collected information analyzed using content analysis. The research findings revealed 1) Key concepts, theories and principles in local and area administration. It was found that key concepts, theories, and principles in legal issues in the performance of duties of local government organizations and provincial administrations are the principle of decentralization, concepts regarding local government organizations, concepts or laws regarding provincial administrations, principles of promoting public participation, transparent services, and strong supervision. These will help local government organizations' operations align with the needs of the people and lead to balanced and comprehensive national development in the long term 2) Legal issues in the implementation of the duties of local government organizations and provincial administrations revealed overlapping authority and responsibility between local government organizations and provincial administrations. This is evident in several missions, such as education, public health, and disaster prevention, where there is no clear identification of primary responsibility. This causes delays and inability to respond to the public in a timely manner, especially in emergency situations 3) A comparison of the legal authority for the implementation of duties between local government organizations and provincial administrations reveals unclear authority, centralized control, imbalanced transfer of duties relative to available resources, and continued interference in local politics and 4) The structure for resolving legal issues in the implementation of the duties of local government organizations and provincial

administrations addresses five areas: unclear authority and responsibility between local government organizations and provincial administrations, and transfer of duties between local government organizations and provincial administrations. The structure of local government organizations and provincial administrations, the personnel of local government organizations and provincial administrations, and the overlapping of the scope and authority of local government organizations and provincial administrations.

Keywords: Legal Problems, Local Government Organizations, Provincial Administrations

บทนำ

จากการที่ระบบบริหารราชการแผ่นดินของไทยปัจจุบันที่มีทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น มีโครงสร้างบทบาทอำนาจหน้าที่ (สถาบันพระปกเกล้า, 2558) การบังคับบัญชาและการบริหารงานที่เป็นปัญหาและอุปสรรค เช่น โครงสร้างของหน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคที่มีขนาดใหญ่ มีบุคลากรจำนวนมาก มีระเบียบ กฎหมายและขั้นตอนการบริหารงานที่ซับซ้อนจนเกิดความล่าช้า รวมถึงการดำเนินงานตามนโยบายและข้อสั่งการของรัฐบาล บางภารกิจมีความทับซ้อนคาบเกี่ยวกันและไม่ชัดเจนระหว่างส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การที่ประเทศไทยมีลักษณะราชการรวมศูนย์ รัฐบาล กลางหรือส่วนภูมิภาคมีบทบาทมากในการกำหนดนโยบาย ควบคุมและสั่งการ (อรุณพร ภิรมย์ภักดี, 2562) จนทำให้บางครั้งการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไม่มีอิสระและคล่องตัวตามนโยบายของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้การบริหารราชการไม่เกิดประสิทธิภาพและไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน การบริหารราชการแผ่นดินในต่างประเทศหลายประเทศ มีการกระจายอำนาจจากรัฐบาลกลางให้กับส่วนท้องถิ่นอย่างมาก ซึ่งประเทศไทยเองตั้งแต่รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน ที่ส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจการถ่ายโอนภารกิจการบริหารงานของส่วนภูมิภาคให้กับราชการส่วนท้องถิ่นมากขึ้น (พรทิพย์ พินิจพันธ์, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน และประชาชนสามารถเข้ามามีบทบาทในการกำหนดความเป็นไปของท้องถิ่นตนเองได้ อีกทั้งผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนในพื้นที่โดยตรง การกำหนดนโยบายที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ตามที่ประชาชนต้องการ ไม่ใช่ตามข้อสั่งการตามนโยบายจากรัฐบาลหรือส่วนกลาง (ยุพิน ระพีพันธุ์, 2555)

ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต่างยังต้องประสบปัญหาด้านบุคลากร ทั้งกรณีบุคลากรจำนวนไม่เพียงพอ และกรณีจำกัดงบประมาณในการบริหารงานบุคคล (อริพัฒน์ สันทรโก, 2562) เนื่องจากบางแห่งมีขนาดเล็กมีกรอบอัตรากำลังน้อย เมื่อมีภารกิจมากขึ้นทำให้ขาดแคลนบุคลากรที่จะทำงานในภารกิจที่เพิ่มขึ้น หรือบางแห่งที่มีศักยภาพในการจ้างแต่ก็ทำให้เพิ่มค่าใช้จ่ายมากขึ้นตามไปด้วย และยังมี ความแตกต่างในเรื่องของขนาดพื้นที่และรายได้ ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานเพราะศักยภาพไม่เท่ากัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กมีความจำกัดทั้งในเรื่องของบุคลากรและงบประมาณ ทำให้ต้องพึ่งพาจากส่วนกลางหรือส่วนราชการอื่นหรือแม้กระทั่งองค์กรปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เข้าไปดำเนินการแทนหรือสนับสนุนงบประมาณ (ณรงค์ รักน้อย, 2561) รวมทั้งการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่นที่หรือระบบราชการส่วนภูมิภาคที่ยังไม่มีการประสานความ

ร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นในทางกฎหมายหรือในทางปฏิบัติ ก่อให้เกิดกระบวนการการที่ล่าช้าในการบริการสาธารณะให้กับประชาชน รวมไปถึงกลไกการขับเคลื่อนการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นที่มีความทับซ้อนในขอบเขตและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น (นเรศ จิตสุจริตวงศ์ และสมาน งามสนิท, 2559)

ดังนั้น จากประเด็นปัญหาดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร และควรมีแนวทางการปรับปรุงหรือปฏิรูปการบริหารงานหรือไม่ เนื่องจากบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นส่วนราชการที่เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศมาอย่างยาวนาน และการบริหารราชการดังกล่าวในปัจจุบันมีความสำคัญและมีความจำเป็นอยู่ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในระดับพื้นที่ที่มากมายเพียงใด (พิรพงศ์ กนกเลิศวงศ์ และธนสุวิทย์ ทับทิมรักษา, 2563) ควรมีแนวทางการปรับปรุงการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจและหน้าที่ หรือทิศทางการบริหารราชการส่วนภูมิภาคหรือไม่อย่างไร เพื่อหาแนวทางในการทำงานร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานเพื่อบริการสาธารณะแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มศักยภาพยิ่งขึ้น เป็นการส่งเสริมให้เกิดศักยภาพระดับภูมิภาคต่อการพัฒนาประเทศ จึงควรแก่การพัฒนากฎหมายและแนวทางการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้ทำการวิจัยนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
3. เพื่อศึกษากฎหมายและเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
4. เพื่อวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ แนวคิดและความสำคัญของการกระจายอำนาจ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดหรือกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับการจัดระเบียบการปกครองประเทศ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนภาครัฐ แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแล และหลักการสำคัญในการจัดบริการสาธารณะตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และแก้ไขฉบับที่ 2 พ.ศ. 2549 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 14 พ.ศ.2562 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 และแก้ไขฉบับที่ 2 พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542 อีกทั้งยังได้ศึกษางานวิจัยหรือเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ โดยรวบรวมและสืบค้นข้อมูลจากคำพิพากษาศาลฎีกา หนังสือ เอกสาร บทความ ผลงานทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ วารสารและรายงานการวิจัยทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลการวิจัย ได้แก่ เอกสาร (Documentary Research) ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ จากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมาใช้ประกอบการวิจัย อาทิ หนังสือ บทความ รายงานการการศึกษาจากสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) ด้วยการทบทวนวรรณกรรมจากตำรา เอกสาร รายงานการวิจัย การประชุม สัมมนา วิทยานิพนธ์และบทความ รวมทั้งเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่า แนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดและความสำคัญของการกระจายอำนาจ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดเกี่ยวกับหลักการจัดระเบียบการปกครองประเทศ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนภาครัฐ แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลและหลักการสำคัญในการจัดบริการสาธารณะตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วย ทำให้ได้ทราบถึงความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น อันเกิดจากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐบาลในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน ยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การปกครอง

ท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องมีส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และวางแผนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมา ซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนรู้จักท้องถิ่นการปกครองตนเอง หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบ่งบน โดยเป็นการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่นโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องพึงเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยประชาชนออกเสียงประชามติ ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น และมีส่วนรับรู้ถึงปัญหาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตน และได้ทราบถึงลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจ ได้แก่ (1) การกระจายภารกิจหน้าที่ รัฐได้มอบภารกิจหน้าที่บางประการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับผิดชอบดำเนินการแทนรัฐ เช่น การจัดการศึกษาบางระดับ การให้บริการสาธารณะสุข เป็นต้น (2) การกระจายอำนาจการตัดสินใจในภารกิจหน้าที่ที่รัฐบาลมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปดำเนินการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจตัดสินใจอิสระในภารกิจหน้าที่นั้นด้วย (3) การกระจายทรัพยากรการบริหาร เมื่อรัฐบาลมอบอำนาจหน้าที่และอำนาจตัดสินใจไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว จะต้องมอบทรัพยากรการบริหารด้วยเช่นกัน ได้แก่ รายได้จากการจัดเก็บภาษีในเขต จำนวนบุคลากรที่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้วย (4) การกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมในการจัดการบ้านเมืองให้แก่ประชาชน เป็นการเปิดมิติให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นทั้งโดยตรงและทางอ้อม เช่น การให้สิทธิแก่ประชาชนเข้าลงชื่อ เพื่อขอให้มีการพิจารณาถอดถอนนักการเมืองท้องถิ่นที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งต่อไป เป็นต้น (5) การกระจายความรับผิดชอบที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ การกระจายอำนาจหน้าที่และทรัพยากร ทางการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องควบคู่ไปกับการทำให้ผู้บริหารได้ด้วย โดยมีการกำกับดูแลจากรัฐและประชาชนในท้องถิ่นด้วย (Accountability) ที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ด้วยโดยมีการกำกับดูแลจากรัฐและประชาชนในท้องถิ่นด้วย (สถาบันพระปกเกล้า, 2558)

2. การศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กับการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปัญหาสำคัญ ได้แก่ ความไม่ชัดเจนของอำนาจหน้าที่ การถ่ายโอนภารกิจที่ไม่สมดุล การขาดประสิทธิภาพด้านโครงสร้าง บุคลากร และการทับซ้อนของขอบเขตอำนาจหน้าที่ ซึ่งล้วนส่งผลให้การบริหารจัดการในระดับพื้นที่ไม่มีเอกภาพ ขาดประสิทธิภาพ และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง จำเป็นต้องมีการพัฒนากฎหมายและกลไกทางกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบ โดยแนวทางที่เสนอ ได้แก่ (1) ปรับปรุงกฎหมายแม่บทให้ชัดเจน เช่น แก้ไขพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และฝ่ายปกครองส่วนภูมิภาคให้ชัดเจน ไม่ทับซ้อนกัน (2) ตรากฎหมายเฉพาะ ที่กำหนดกลไกการประสานงานระหว่าง อปท. กับฝ่ายปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น คณะกรรมการร่วมระดับพื้นที่ เพื่อให้การทำงานมีเอกภาพและประสานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) กำหนดหลักเกณฑ์การถ่ายโอนภารกิจที่สอดคล้องกับศักยภาพของ อปท. โดยต้องถ่ายโอนพร้อมงบประมาณ บุคลากร และอำนาจหน้าที่อย่างครบถ้วน เพื่อไม่ให้เกิดภาระโดยไม่พร้อม (4) พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้าง อปท. และการบริหารบุคลากร ให้มีความยืดหยุ่น

ทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละพื้นที่ (5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการออกกฎหมายและกำหนดทิศทางการบริหารท้องถิ่น เพื่อให้กฎหมายตอบโจทย์ประชาชนและเกิดความยั่งยืนในการพัฒนา

การพัฒนากฎหมายตามแนวทางนี้จะช่วยให้ความชัดเจนด้านบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ลดความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และสร้างระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งจากการที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สรุปได้ว่า จากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กับการปกครองส่วนท้องถิ่น ยังพบว่าประเด็นหลักที่ส่งผลกระทบต่อความไร้ประสิทธิภาพในระดับพื้นที่ ได้แก่ ความไม่ชัดเจนของอำนาจหน้าที่ การถ่ายโอนภารกิจที่ไม่สมดุล ปัญหาด้านโครงสร้างองค์กร บุคลากรที่ไม่เพียงพอ และการทับซ้อนกันของขอบเขตการทำงาน ซึ่งทั้งหมดนี้ก่อให้เกิดความล่าช้า ความสับสน และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนากฎหมายและกลไกทางกฎหมายให้มีความชัดเจน ทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ แนวทางที่เสนอมีหลายประการ โดยประการแรก คือ การปรับปรุงกฎหมายแม่บท เช่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้ระบุนำอำนาจหน้าที่ของอปท. และฝ่ายปกครองส่วนภูมิภาคให้ชัดเจน ไม่ทับซ้อนกัน ประการที่สอง คือ การตรากฎหมายเฉพาะ เพื่อจัดตั้งกลไกการประสานงานร่วมระหว่างอปท.กับ ฝ่ายปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น คณะกรรมการร่วมระดับอำเภอหรือจังหวัด เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องประสานและลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน ประการที่สาม คือ การกำหนดหลักเกณฑ์ในการถ่ายโอนภารกิจให้สอดคล้องกับศักยภาพของ อปท. โดยการถ่ายโอนต้องมาพร้อมงบประมาณ เจ้าหน้าที่ และอำนาจในการบริหาร ไม่ใช่เพียงแค่การมอบหมายภาระโดยขาดการสนับสนุนที่เพียงพอ นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและการบริหารบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ยืดหยุ่นและสามารถปรับใช้ได้กับบริบทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งด้านขนาด ทรัพยากรและปัญหาเฉพาะ สุดท้ายและสำคัญที่สุดคือ การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายและกำหนดทิศทางการบริหารท้องถิ่น เพื่อให้กฎหมายที่ออกมาสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของประชาชน และนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว (นเรศ จิตสุจริตวงศ์ และสมาน งามสนธิ, 2559) โดยสรุปการพัฒนากฎหมายตามแนวทางเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่ เกิดเอกภาพในการปฏิบัติงานและทำให้การบริหารท้องถิ่นเป็นไปอย่างโปร่งใสตอบสนองต่อประชาชน และสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

3. การศึกษากฎหมายและเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อได้ศึกษากฎหมายและเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และแก้ไขฉบับที่ 2 พ.ศ. 2549 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 14 พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และแก้ไขฉบับที่ 2 พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติระเบียบ

บริหารราชการเมืองพิชัย พ.ศ. 2542 จากการศึกษากฎหมายมุ่งถึงเจตนารมณ์เพื่อการกระจายอำนาจ ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 บัญญัติให้การบริหารราชการแผ่นดินแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ บริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยทั้ง 3 ส่วนนี้ ล้วนอยู่ในการควบคุมดูแลของคณะรัฐมนตรี ซึ่งหน้าที่รับผิดชอบบริหารราชการแผ่นดินอันครอบคลุมไปถึงการกำหนดนโยบายเพื่อให้ข้าราชการนำไปปฏิบัติ การอำนวยความสะดวกและการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนตามกฎหมาย นโยบาย และคำสั่งของคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา (พรทิพย์ พินิจพันธ์, 2561)

การบริหารราชการส่วนกลาง ใช้หลักการรวมอำนาจ โดยให้อำนาจการบังคับบัญชาและการวินิจฉัยสั่งการสูงสุดอยู่ในส่วนกลาง คือกรุงเทพมหานครอันเป็นเมืองหลวงและศูนย์กลางการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐ แบ่งส่วนราชการออกเป็น (1) สำนักนายกรัฐมนตรี (2) กระทรวง หรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง (3) ทบวง ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง (4) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง สำนักนายกรัฐมนตรี ส่วนราชการดังกล่าวนี้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ใช้หลักการแบ่งอำนาจ โดยราชการส่วนกลางเป็นเจ้าของอำนาจ แล้วแบ่งอำนาจการบังคับบัญชาและการวินิจฉัยสั่งการให้แก่ภูมิภาคนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และการปฏิบัติของภูมิภาคนั้นจะต้องให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้จะต้องไม่ขัดต่อนโยบายของส่วนกลางหรือของคณะรัฐมนตรี หรือตัวบทกฎหมายของประเทศ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค มี 2 ระดับ คือ จังหวัดและอำเภอ

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ใช้หลักการกระจายอำนาจ ที่ส่วนกลางได้มอบอำนาจระดับหนึ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครองตนเองอย่างอิสระ โดยที่ท้องถิ่นต้องไม่ขัดต่อกฎหมายของประเทศหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน กิจกรรมที่ทำได้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการพัฒนา มีอิสระในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือการสนับสนุนกิจกรรมของท้องถิ่น ออกข้อบังคับหรือระเบียบต่าง ๆ มาบังคับในเขตการปกครองของตนได้โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ในปัจจุบันมีรูปแบบ (1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (2) เทศบาล (3) สุขาภิบาล และ (4) ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพิชัย

ถึงแม้จะมีกฎหมายจำนวนมากที่ส่งเสริมการกระจายอำนาจและบทบาทของท้องถิ่น แต่ในทางปฏิบัติยังคงมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ความไม่ชัดเจนในอำนาจหน้าที่ การควบคุมจากส่วนกลาง การถ่ายโอนภารกิจที่ไม่สอดคล้องกับทรัพยากรที่มี และการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ยังแทรกแซงการบริหาร และกฎหมายดังกล่าวจะก่อให้เกิดการถ่ายโอนภารกิจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ก็ยังคงมีอุปสรรคในการจัดทำบริการสาธารณะของท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน เช่น ปัญหาด้านบุคลากรที่ยังขาดทักษะในการบริหารเพื่อตอบสนองต่อประชาชนและการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดบุคลากรที่เพียงพอต่อภารกิจ เนื่องจากการจำกัดงบประมาณในการบริหารงานบุคคลไม่ให้เกิดร้อยละสี่สิบทำให้ไม่สอดคล้องกับภารกิจที่เพิ่มขึ้นแต่กรอบอัตรากำลังมีน้อย ปัญหาการถ่ายโอนภารกิจ พบว่าการถ่ายโอนภารกิจเป็นไปตามความประสงค์ของส่วนราชการเป็นสำคัญ มิได้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ โดยไม่ได้คำนึงถึงเรื่องปริมาณงานที่ต้องถ่ายโอนควบคู่ไปด้วย เช่น กรมทางหลวงชนบท ถ่ายโอนถนนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งในแต่ละจังหวัดมีสัดส่วนไม่เหมือนกัน การถ่ายโอนภารกิจในลักษณะนี้ส่งผลต่อการจัดสรรรายได้ให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด อันจะทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่สามารถที่จะไปดูแลภารกิจเกี่ยวกับถนนได้ เป็นต้น ปัญหา

งบประมาณ จากกรณีที่ต้องครุปกครองส่วนท้องถิ่นมีขนาดที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องของพื้นที่และรายได้ ทำให้ศักยภาพไม่เท่ากัน จึงจำเป็นต้องพึ่งพาการส่วนกลางหรือส่วนราชการอื่นในด้านงบประมาณ (อิทธิพนธ์ สิ้นทรโก, 2562)

4. การวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 แนวทางแก้ไขปัญหาคอนไม่ชัดเจนของอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

1) แก้ไขกฎหมายให้ชัดเจนและแยกบทบาทให้ชัดเจน ควรมีการปรับปรุงหรือบัญญัติกฎหมายที่กำหนด ขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กับ การปกครองส่วนท้องถิ่นของราชการส่วนภูมิภาค ให้ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนและไม่ทับซ้อนกัน เช่น การแบ่งอำนาจในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณสุข การศึกษา ฯลฯ

2) ปรับปรุงกลไกการประสานงาน จัดตั้งหรือส่งเสริม “คณะกรรมการประสานงานระดับพื้นที่” ระหว่างผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้แทนฝ่ายปกครอง เพื่อหารือและตกลงแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน เช่น การใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ซ้ำซ้อน

3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอแนะแนวทางการทำงานของทั้งสองฝ่าย เพื่อให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการประเมินว่า หน่วยงานใดควรรับผิดชอบเรื่องใดที่ตอบสนองความต้องการในพื้นที่ได้ดีที่สุด

4) พัฒนาศักยภาพของบุคลากร ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทั้งสองฝ่ายให้เข้าใจบทบาทของตน และทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะทักษะด้านการบริหารจัดการ การวางแผนและการปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างบูรณาการ

5) วางแผนร่วมและจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ ควรมีแผนพัฒนาร่วมกัน ระหว่างฝ่ายปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อลดการดำเนินงานซ้ำซ้อน และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

4.2 แนวทางแก้ไขปัญหาคอนการถ่ายโอนภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

1) ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้อง ควรมีการทบทวนและปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบและประกาศ ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนภารกิจให้มีความชัดเจน ไม่ขัดแย้งกัน และระบุขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานไว้อย่างชัดเจน เพื่อป้องกันการตีความคลาดเคลื่อน

2) จัดลำดับความพร้อมของท้องถิ่นก่อนการถ่ายโอนภารกิจ ควรมีการประเมินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น บุคลากร งบประมาณและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้แน่ใจว่าองค์กรสามารถรับภารกิจนั้นไปดำเนินการได้จริง

3) สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร การถ่ายโอนภารกิจควรมาร่วมกับการ จัดสรรงบประมาณ บุคลากรและทรัพยากรที่เพียงพอจากภาครัฐหรือหน่วยงานเดิม เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) สร้างระบบกำกับติดตามและประเมินผล ควรมีระบบกำกับดูแล ตรวจสอบและประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจอย่างต่อเนื่องโดยหน่วยงานกลาง เช่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้มั่นใจว่าการถ่ายโอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์ต่อประชาชน

5) เสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน จัดเวทีประชุม อบรมหรือกิจกรรมร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ของฝ่ายปกครอง เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ บทบาทและความร่วมมือในการถ่ายโอนภารกิจอย่างราบรื่น

4.3 แนวทางแก้ไขปัญหาด้านโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

1) ปรับโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสมกับภารกิจ ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ให้สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และบริบทของพื้นที่ เช่น การรวมหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน หรือแยกฝ่ายงานที่มีภารกิจเฉพาะออกมาให้ชัดเจน

2) จัดทำกรอบอัตรากำลังให้มีความยืดหยุ่น ควรปรับปรุงกรอบอัตรากำลัง (แผนอัตรากำลัง 3 ปี) ให้สอดคล้องกับภารกิจที่แท้จริงและสภาพพื้นที่ โดยเน้นการเพิ่มตำแหน่งเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามภารกิจใหม่ ๆ ที่ถ่ายโอนมา เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม การแพทย์ การศึกษา ฯลฯ

3) ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและฝ่ายปกครองหรือท้องถิ่น สร้างกลไกหรือคณะทำงานร่วมระดับพื้นที่ เช่น ศูนย์อำนวยการบูรณาการพื้นที่ ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับฝ่ายปกครองหรือท้องถิ่นระดับอำเภอ เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยไม่ติดขัดในโครงสร้างอำนาจหน้าที่

4) พัฒนาบุคลากรให้มีทักษะตามโครงสร้างใหม่ จัดอบรมหรือฝึกอบรมบุคลากรทั้งในระดับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ให้มีทักษะที่ตอบรับกับโครงสร้างใหม่ เช่น การบริหารจัดการภารกิจบูรณาการ การวางแผนยุทธศาสตร์ การใช้เทคโนโลยีในงานท้องถิ่น

5) ปรับปรุงระเบียบรองรับโครงสร้างใหม่ ควรมีการออกระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติรองรับโครงสร้างใหม่ ที่เกิดจากการถ่ายโอนภารกิจ เช่น กำหนดบทบาทใหม่ของกอง/ฝ่าย งานประสานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับราชการประจำท้องถิ่น ให้สามารถทำงานได้ต่อเนื่องและชัดเจน

4.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

1) ปรับปรุงการจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมกับภารกิจ ควรมีการจัดสรรและโยกย้ายบุคลากรตามภารกิจที่ถ่ายโอนหรือเปลี่ยนแปลง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมด้านจำนวนและความสามารถ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ควรจัดให้มีการอบรมและพัฒนาทักษะเฉพาะทาง เช่น การบริหารจัดการภาครัฐท้องถิ่น การวางแผนยุทธศาสตร์ การใช้เทคโนโลยีและการบริการประชาชน รวมถึงส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานร่วมกับฝ่ายปกครอง

3) สร้างระบบแรงจูงใจที่เหมาะสม ควรกำหนดระบบค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่จูงใจ เช่น การเลื่อนตำแหน่ง การให้โบนัสหรือรางวัลความดีความชอบ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่น

4) พัฒนาระบบการประเมินผลที่เป็นธรรม จัดตั้งระบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่โปร่งใสและเป็นธรรม ทั้งฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและฝ่ายปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง และมีการตรวจสอบความรับผิดชอบในการทำงานอย่างเหมาะสม

5) เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ร่วมมือกัน ควรส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานแบบร่วมมือ (Collaborative Culture) ระหว่างบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับฝ่ายปกครอง เช่น การจัดกิจกรรมร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือการทำงานแบบทีมข้ามหน่วยงาน เพื่อขจัดความขัดแย้งและสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน

4.5 แนวทางการพัฒนากฎหมายเพื่อแก้ปัญหาการทับซ้อนของขอบเขตและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

1) ปรับปรุงกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้อง ควรทบทวนและแก้ไขกฎหมายหลัก เช่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 รวมถึงกฎหมายเฉพาะด้าน เช่น ด้านการศึกษา สาธารณสุข เพื่อให้มีการกำหนดขอบเขตหน้าที่ที่ชัดเจน ไม่ให้ซ้ำซ้อนกับราชการส่วนภูมิภาค

2) ออกกฎหมายหรือกฎระเบียบรองรับ ควรมีการออกกฎหมายลำดับรอง เช่น กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบัญญัติ หรือประกาศที่กำหนดแนวปฏิบัติในกรณีที่มีการถ่ายโอนภารกิจหรือเกิดความขัดแย้งของอำนาจหน้าที่ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ทันทีตามกฎหมาย

3) บัญญัติกฎหมายกำหนดกลไกแก้ไขข้อขัดแย้ง ในกฎหมายควรกำหนดกลไกแก้ไขข้อพิพาทหรือความทับซ้อนด้านอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับฝ่ายปกครองท้องถิ่น หรือกลไกระงับข้อพิพาทในระดับจังหวัด

4) พัฒนามาตรฐานให้ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับพื้นที่ กฎหมายควรเปิดช่องให้มีการปรับใช้ตามบริบทของพื้นที่ โดยกำหนดบทเฉพาะสำหรับรูปแบบการบริหารราชการที่แตกต่างกัน เช่น เมืองใหญ่ เมืองชนบท หรือพื้นที่พิเศษ เพื่อให้การบริหารไม่ติดขัดในเชิงโครงสร้างอำนาจ

5) ประชาพิจารณ์และมีส่วนร่วมในการร่างกฎหมาย ควรเปิดให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นและร่างกฎหมาย เพื่อให้กฎหมายที่ออกมานั้นครอบคลุมปัญหาจริง และลดความตึงเครียดระหว่างสองฝ่าย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า แนวคิด ทฤษฎีและหลักการสำคัญในการบริหารท้องถิ่นและท้องถิ่น สรุปว่า แนวคิด ทฤษฎีและหลักการสำคัญในปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ หลักการกระจายอำนาจ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดหรือกฎหมายเกี่ยวกับการ

ปกครองส่วนท้องถิ่น หลักการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การบริการที่โปร่งใสและการกำกับดูแลที่เข้มแข็ง ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและทั่วถึงในระยะยาว

2. เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ สรุปว่า มีปัญหาการทับซ้อนของอำนาจหน้าที่ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งชัดเจนในการกิจหลายด้าน เช่น การศึกษา สาธารณสุขหรือการป้องกันภัยพิบัติ ที่ไม่มีภาระระบุผู้รับผิดชอบหลักอย่างชัดเจน ทำให้เกิดความล่าช้าและไม่สามารถตอบสนองประชาชนได้ทันเวลา โดยเฉพาะในสถานการณ์ฉุกเฉิน

3. เพื่อศึกษากฎหมายและเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การศึกษากฎหมายและเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อได้เปรียบเทียบอำนาจทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว สรุปว่า ยังมีความไม่ชัดเจนในอำนาจหน้าที่ การควบคุมจากส่วนกลาง การถ่ายโอนภารกิจที่ไม่สมดุลกับทรัพยากรที่มี และการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ยังแทรกแซงการบริหาร

4. เพื่อวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ สรุปว่า มีโครงสร้างการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความไม่ชัดเจนของอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น การถ่ายโอนภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านการทับซ้อนของขอบเขตและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดและความสำคัญของการกระจายอำนาจ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดเกี่ยวกับหลักการจัดระเบียบการปกครองประเทศ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนภาครัฐ แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแล และหลักการสำคัญในการจัดบริการสาธารณะตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วย ทำให้ได้ทราบถึงความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น อันเกิดจากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐบาลในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน ยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย

2. จากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีประเด็นหลักที่ส่งผลต่อความไร้ประสิทธิภาพในระดับพื้นที่ ได้แก่ ความไม่ชัดเจนของอำนาจหน้าที่ การถ่ายโอนภารกิจที่ไม่สมดุล ปัญหาด้านโครงสร้างองค์กร บุคลากรที่ไม่เพียงพอ และการทับซ้อนกันของขอบเขตการทำงาน ซึ่งทั้งหมดนี้ก่อให้เกิดความล่าช้า ความสับสนและไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนากฎหมายและกลไกทางกฎหมายให้มีความชัดเจน ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ แนวทางที่เสนอมีหลายประการ โดยประการแรก คือ การปรับปรุงกฎหมายแม่บท เช่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้ระบุอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและฝ่ายปกครองส่วนภูมิภาคให้ชัดเจน ไม่ทับซ้อนกัน ประการที่สอง คือ การตรากฎหมายเฉพาะ เพื่อจัดตั้งกลไกการประสานงานร่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับฝ่ายปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น คณะกรรมการร่วมระดับอำเภอหรือจังหวัด เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการถ่ายโอนต้องมาพร้อมงบประมาณ เจ้าหน้าที่และอำนาจในการบริหาร ไม่ใช่เพียงแค่การมอบหมายภาระโดยขาดการสนับสนุนที่เพียงพอ

3. เมื่อได้ศึกษากฎหมายและเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การถ่ายโอนภารกิจของท้องถิ่นและท้องถิ่นตามความประสงค์ของส่วนราชการ มิได้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้โดยไม่ได้คำนึงถึงเรื่องปริมาณงานที่ต้องถ่ายโอนควบคู่ไปด้วย เช่น กรมทางหลวงชนบทถ่ายโอนถนนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งในแต่ละจังหวัดมีสัดส่วนไม่เหมือนกัน การถ่ายโอนภารกิจในลักษณะนี้ส่งผลต่อการจัดสรรรายได้ให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด อันจะทำให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่สามารถที่จะไปดูแลภารกิจเกี่ยวกับถนนได้ หรือปัญหางบประมาณจากกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขนาดที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องของพื้นที่และรายได้ทำให้ศักยภาพไม่เท่ากัน จึงจำเป็นต้องพิจารณาการส่วนกลางหรือส่วนราชการอื่นในด้านงบประมาณ เป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าไม่เป็นไปตามกฎหมายการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือเท่าที่ควรจะเป็น

4. การแก้ปัญหากฎหมายตามแนวทางนี้จะช่วยให้เกิดความชัดเจนด้านบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ลดความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และสร้างระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งจากการที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ควรต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านความไม่ชัดเจนของอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการถ่ายโอนภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและด้านพัฒนากฎหมาย

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

การศึกษาวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบหรือองค์ความรู้ใหม่ ได้แก่ การดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตามแนวทางของการศึกษาวิจัยนี้ จะช่วยเสริมสร้างระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่ เกิดเอกภาพในการปฏิบัติงาน และทำให้การบริหารท้องถิ่นเป็นไปอย่างโปร่งใส ตอบสนองต่อประชาชน

และสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายและกำหนดทิศทางการบริหารท้องถิ่น เพื่อให้กฎหมายที่ออกมามีความสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน และนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืนในระยะยาวต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ปรับปรุงกฎหมายแม่บทให้ชัดเจน เช่น แก้ไขพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและฝ่ายปกครองท้องถิ่นที่หรือราชการส่วนภูมิภาคให้ชัดเจน ไม่ทับซ้อนกัน

1.2 ตรากฎหมายเฉพาะ ที่กำหนดกลไกการประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับฝ่ายปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น คณะกรรมการร่วมระดับพื้นที่ เพื่อให้การทำงานมีเอกภาพและประสานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 กำหนดหลักเกณฑ์การถ่ายโอนภารกิจที่สอดคล้องกับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยต้องถ่ายโอนพร้อมงบประมาณ บุคลากรและอำนาจหน้าที่อย่างครบถ้วน เพื่อไม่ให้เกิดภาระโดยไม่พร้อม

1.4 พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารบุคลากรให้มีความยืดหยุ่น ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละพื้นที่

1.5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการออกกฎหมายและกำหนดทิศทางการบริหารท้องถิ่น เพื่อให้กฎหมายตอบเจตจำนงประชาชนและเกิดความยั่งยืนในการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยพบว่ามีประเด็นสำคัญที่สมควรจะมีการทำวิจัยเพิ่มเติมต่อไปอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการแก้ไขพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจที่ใช้ในปัจจุบัน ให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ณรงค์ รักน้อย. (2561). การพัฒนาโครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในลักษณะ “ภาค” ให้มีความสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปของรัฐบาลและบริบทของไทย. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60 (น. 65), วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- นเรศ จิตสุจริตวงศ์ และสมาน งามสนธิ. (2559). การบริหารพื้นที่ทับซ้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัดตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 6(1), 119-131.
- พรทิพย์ พินิจพันธ์. (2561). หลักเกณฑ์และมาตรฐานการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารการบริหารท้องถิ่น, 12(1), 65-82.

- พีรพงศ์ กนกเลิศวงศ์ และธนสุวิทย์ ทับทิมรัญรักษ์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์, 5(1), 109-121.
- ยุพิน ระพิพันธุ์. (2555). การเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ: ศึกษาผ่านบทบาทของนักวิชาการ ข้าราชการ นักการเมืองและประชาชน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2558). การจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- อริพัฒน์ สินทรโก. (2562). การบริหารราชการส่วนภูมิภาคที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาประเทศไทย. (ดุสิตนิพนธ์ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต). สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรุณพร ภิรมย์ภักดี. (2562). บทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในกระแสความเปลี่ยนแปลง. (ภาคินพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). คณะรัฐศาสตร์ กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.